

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Friluftsliv

Udgivet af
KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Nr 1.

Januar 1949

4. Aargang

Indhold:

En by rejser et frihedskollegium

★

Fundne effekter i Neuengamme

★

En verden i fred og demokrati

★

Frihedskampens mænd på anklagebænken

★

Leder: Side 9:

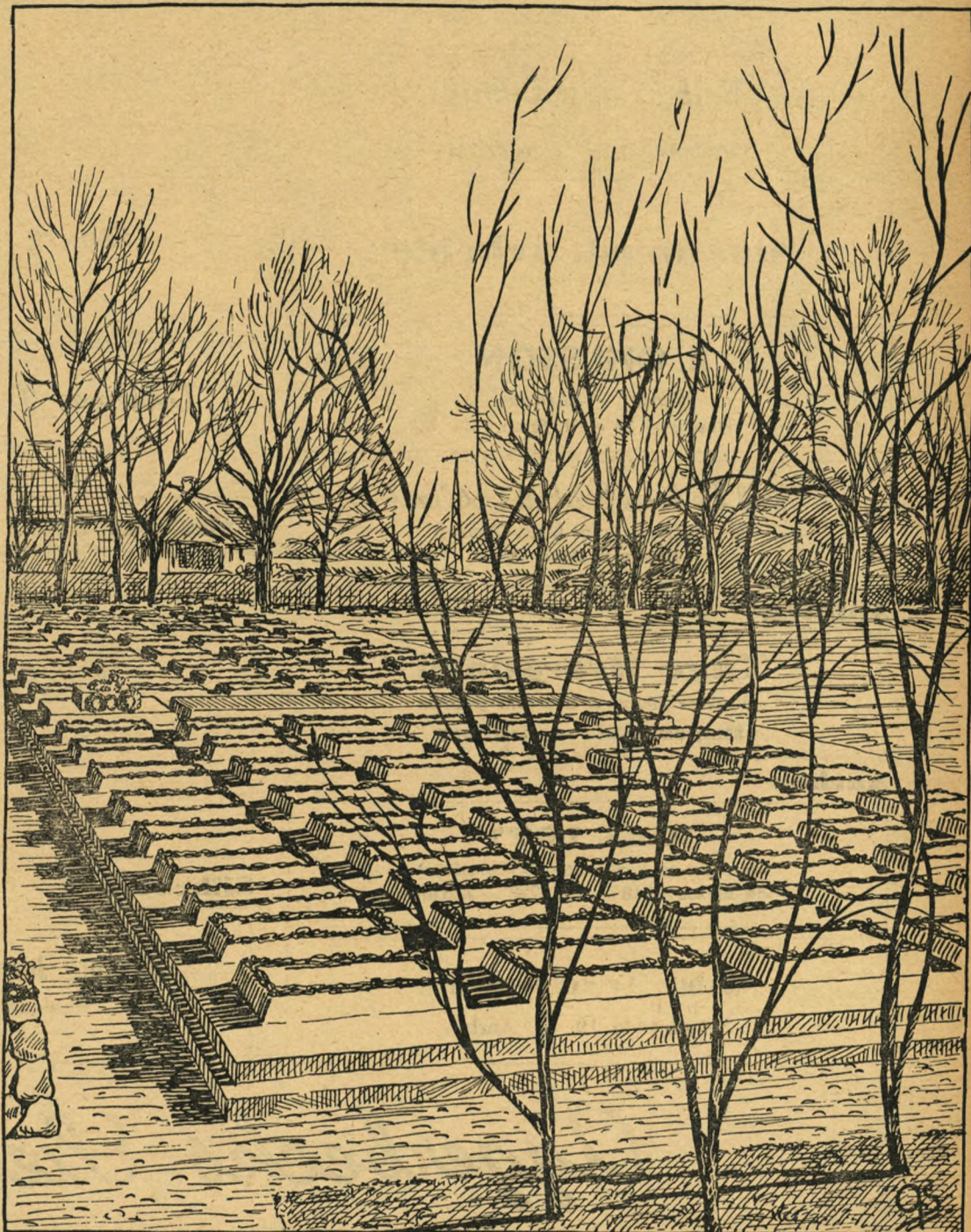
Et bevæget år

★

»Oprørsgeneralerne« endte tilværelsen i Plötzensee

Forsiden:

Nationens hædersplads
i Ryvangen har fået sin endelige udformning

København

G. Jensen

Amagertorv 31
Byen 3222

EINAR BJERRING

Sølvsmed
Sølvgade 97 - Palæ 5391

Dukke- & Stofdyr-fabrikken „Nielsurt“

v/ Nielsen & Curth
Bredgade 28 A. - Central 9117

V. B. FLINDT

Buntmager
Lyngbyvej 70 - Ryvang 2554

Valby Laase Teknik

v/ Ib Frederiksen
Kirstinedalsvej 5-7 - Valby 2454

Støt dansk Arbejde

E. OHLSSON

Renseri - Skræderi
Finsensvej 33 - Tlf. Fasan 1811

Skal De have Selskab i Aften?

Saa en Ønskeis fra Laur. Clåusen
Hostrups Have V.

Aalborg

Tage Overgaard

Moderne Herre- & Drengkonfektion
Bispensgade — Aalborg

Aarhus

JOHS. LOFT

aut. Gas-og Vandmester, Blikkenslager
de Mezasvej 18 — Tlf. 2723 — Aarhus

Aarhus Trikotagefabrik

Munkegade 19 - Aarhus

Esbjerg

J. ANDERSKOUV

Civilingeniør
Esbjerg

ESBJERG BANK A/S

ESBJERG

J. Lauritzens Kulforretning A/S

Kirkegade 1 - Esbjerg

Vognmand Erik Bang

Skolegade 71 - Esbjerg

Esbjerg ny Andelsmejeri

Nygaardsvej 37

Tobiesens Papirhandel

Kongensgade 47, Esbjerg

Nykøbing F.

I. B. Bruun & Søn A/S

Nykøbing F.

Silkeborg

Silkeborg Jern- & Staalforretning A/S

»Staalgaarden« — Silkeborg

En By rejser et Frihedskollegium

Af Landsretssagfører H. Rambusch.

Det er med Glæde, jeg efterkommer Redaktionens Opfordring til at skrive lidt om Kollegiesagen i Esbjerg, ikke mindst fordi denne hos os ikke er blevet løst helt paa samme Maade som i andre Byer.

Saavidt jeg ved, er de andre Kollegier, der nu rejses til Minde om Landets Befrielse, rejst af Frihedsfonden eller i hvert Fald med denne som største Interessent. — Det lykkedes ikke her at faa Sagen ordnet paa denne Maade, bl. a. fordi man fra Frihedsfondens Side stillede sig skeptisk overfor Tilstedeværelsen af et praktisk Behov for et Kollegium i Esbjerg. Da Tanken nu een Gang var rejst, blev den imidlertid fastholdt, og man gik over til i Stedet at søge den realiseret som en By- og Borgeropgave. Byraadet viste fra Begyndelsen stor Interesse for Sagen og gav straks Tilsagn om vederlagsfrit at stille en egnet Byggegrund til Raadighed samt om at ville bidrage kontant med et lige saa stort Beløb, som maatte kunne indsamles blandt Byens Borgere, Virksomheder og Foreninger, ved 4.-Maj Dagene el-

ler paa anden Maade, inden 1. Juli 1949. — Byggeomkostningerne er anslaaet til ca. 500.000 Kr., beregnet efter et Kollegium med ca. 50 Værelser, og da Kollegiet naturligvis maa være gældfrit, for at en billig Drift kan gennemføres, blev Opgaven at faa indsamlet ca. 250.000 Kr. — Arbejdsudvalget, der bestaar af Repræsentanter for »Frit Danmark«, Frihedsfondens Lokalafdeling, Ungdomsforeningernes Fællesraad og vor lokale Fangeforening, gik for knap 1 Aar siden med godt Humør løs paa dette Arbejde, og allerede nu kan det fastslaaes, at Opgaven er løst, og at Kollegiet bliver en Realitet; det tør vist siges at være flot præsteret af Esbjerg.

Ud over den omtalte Forskellighed i Startgrundlaget adskiller vort Kollegium sig — saavidt mig bekendt — ogsaa fra andre derved, at det i Vedtægternes Formalsparagraf fastslaaes, at Kollegiet skal være et Hjem for unge Kvinder og Mænd mellem 15 og 25 Aar, som modtager »praktisk eller teoretisk Uddannelse i Esbjerg eller Omegn«,

— altsaa ikke alene for unge studerende. Det er et Moment, vi tillægger den største Værdi, fordi det giver Lejlighed for Unge fra de forskellige Kredse til at leve sammen paa Kollegiet, og det har utvivlsomt betinget den gode Tilslutning, Indsamlingen har faaet ogsaa i Arbejderkredse.

Det vil ses, at vi betragter Kollegiesagen som en demokratisk Byopgave, og som saadan er den løst paa et meget bredt Indsamlingsgrundlag, hvilket vi haaber vil give Styrke i Tiden fremefter.

Kollegiet vil blive en selvejende Institution, hvis Styrelse bestaar af 9, hvoraf Byraadet vælger de 4 og de initiativtagende Organisationer de 5.

Vi er i fuld Gang med at drøfte Byggeprojektets Detailler, og vi nærer begrundet Haab om i 1949 at komme i Sving med Byggeriet og at faa dette gennemført efter Esbjergs Motto: »Rask maa det gaa!« — Men nu tror jeg ogsaa, at Esbjerg — der altid har hævdet sig smukt ved Aarets mange »Dage«, naar der kaldtes paa Bidrag — er blevet indsamlingstræt foreløbig, for der er ikke mange, der er sluppet fri, naar vi har været ude med Listerne.

H. Rambusch.

Ved disse pæle gav mangen en deltager i den franske frihedskamp sit liv, for at Frankrig kunne leve.
(Optagelse fra Gestapos kældere i Paris)

Hvad Englænderne fandt.

Fundne effekter i Neuengamme

De nedenfor anførte navne m. v. er gengivet efter lister — udarbejdet af de engelske myndigheder i Tyskland — over de ved krigens slutning fundne værdisager fra Neuengamme. Første kolonne angiver det engelske registreringsnr. Anden kolonne angiver fangendr. — som regel nummeret fra Neuengamme. Det bemærkes, at alle navne er medtaget, også i tilfælde, hvor den pågældende konvolut er tom eller ikke indeholder ting af pengeværdi.

Oplysning om, hvad der er i den enkeltes konvolut, vil for københavnerne vedkommende ikke blive givet skriftligt. Telf. henvendelse kun til PA 9714.

Vi beder nu alle retsmæssige ejere til de fundne effekter (også arvinger) om at tilsende os meddelelse om nuværende adresse, fødselsdato, fangendr., det engelske registreringsnummer samt fulde navn.

Adresse: Landsforeningen, Dr. Tværgade 7, Kbh. K.

Uden numre

C/B/E. fangendr.	efternavn, fornavn	født d.	andre oplysn.
8/5/12	— Larsen, Alfred Kamp	5.7.97	Østergade 43, Helsingø.
8/5/6	— Laub, Niels	—	Henningsens Allé 19, Hell.
8/7/15	— Jensen, Palle Siggaard	26.9.12	Slotsherrensvej 102, Vanl. Rise Sogn.
8/15/17	— do.	—	1 taske indeh. en sygeforsikringskvittering nr. 2080. Kvitteringen var stemplet i RANDERS.
8/15/18	— Hansen, Vagn Hans	19.12.24	1 taske indeh. 1 postkort adr. til: Vagn Hansen, Sønderg. 4, RØDE KRO, og 1 kvittering fra Peter A. Madsen, Skomager i BRE. DEKRO, udstedt til Hans Hansen, RØDE KRO.
8/16/14	— Rasmussen, Thor Ernst	12.9.03	1 pung indeh. forskellige papirer og et legitimationskort fra København 1944, navn: T. E. Rasmussen, serie nr. 111.
8/16/19	— do.	—	1 pung med forskellige dokumenter, bl. a. 1 legitimationskort dateret 18.7.44. Carl Sørensen, 29.3.13. Adr.: Vandværksvej 1, Gilleleje.
8/17/3	— do.	—	1 pung med forskellige papirer, ejer: Jørgen Böhm Prip, f. d. 2.2.20.
11/1/1	— Clemmensen, Jesper Ove G.	—	adr.: Offebachsvej 12, senere adr.: Hørdumsg. 37.
11/1/2	— Boeck, Bianca	12.12.07	adr.: Holme-gaardsvej 33, Hillerød.

C/B/E. fangendr.	efternavn, fornavn	født d.	andre oplysn.
11/1/3	— Nielsen, Poul Tissot	17.1.11.	adr.: »Pilegaard«, Faksinge.

Forskellige numre

C/B/E. fangendr.	efternavn, fornavn	født d.	andre oplysn.
6/1/7	0559 Buch, Christian	29.5.20	
6/1/8	0560 Larsen, Niles	23.7.20	
6/1/10	0542 Hartzheim, Heinrich	15.2.95	
6/1/11	0404 Gottert, Hugo	5.10.99	
6/34/13	0550 Sass-Jensen, Henri	5.2.14	
6/46/16	1050 Nielsen, Anker	13.4.21	
7/6/9	6799 Jarset, Mogens Ruthwen	26.3.12	
7/32/8	5512 Jørgensen, Carl	???.?	også nr. 405/44.
11/1,12	37202 Petersen, Axel V. Bang	30.3.19	adr.: Overgaden o/Vandet 98 a, Københ.
14/1/3	111543 Adrian, Erik	27.1.23	

50.000

C/B/E. fangendr.	efternavn, fornavn	født d.	andre oplysn.
5/11/1	50455 Christensen, Niels	5.3.16	
5/11/5	50452 Hansen, Viggo	8.10.18	
5/11/6	50454 Gjerle, Erik	4.11.15	
5/11/7	50461 Schlanbusch, Henning	1.4.05	
5/11/8	50492 Knudsen, Thomas	28.1.05	
5/11/9	50484 Carlsen, Frantz	30.1.96	
5/11/10	50462 Prahl, Johannes	2.5.10	
5/34/8	50494 Bertelsen, Alfred	10.8.14	
5/34/10	50463 Hansen, Viggo	2.5.10	
7/6/11	50439 Porse, Hans	29.12.06	
7/6/12	50435 von Führen Kieler, Flemm.	22.6.22	
7/6/13	50441 Pedersen, Thorvald	14.7.08	
7/12/9	50489 Nielsen, Voigt	19.9.24	
7/13/17	50446 Nørholm, Hendriksen	18.11.24	
7/13/18	50394 Hansen, Erik	25.8.17	
7/14/15	50458 Kiær, Svend	7.5.19	
7/15/13	50491 Dahl, Aage	20.10.93	
7/24/1	50356 Poulsen, Jørgen	14.6.13	
7/24/2	50359 Rasmussen, Johannes	16.3.08	
7/24/3	50360 Nielsen, Niels Brodersen	15.6.86	
7/24/4	50361 Schlosser, Herman	4.1.22	
7/24/5	50364 Damgaard, Hans Christian	21.1.10	
7/24/6	50372 Petersen, Henning	9.8.21	
7/24/7	50375 Karbo, Kai	4.1.20	
7/24/8	50379 Kieler, Jørgen	21.8.19	
7/24/9	50387 Zachariassen, Arne	29.12.05	
7/24/10	50401 Ryle, Cecil-Doan	5.3.18	
7/24/11	50400 Dons, Johannes	3.2.96	
7/24/12	50383 Gøtterp, Carl Oskar	4.6.03	
7/24/13	50399 Poulsen, Willy	13.1.20	
7/24/14	50398 Nielsen, Hans Ernfred	11.5.15	
7/24/15	50396 Rasmussen, Charlie	16.11.10	
7/24/16	50431 Pedersen, Peder	25.3.01	
7/24/17	50430 Køngerskov, Børge	21.9.19	
7/24/18	50411 Nielsen, Hans	10.11.17	

C/B/E. fangenr.	efternavn, fornavne	født d.	andre oplysn.
7/24/19	50477 Iversen, Ivar	23.8.00	
7/24/20	50478 Pedersen, Kristian	7.1.17	
7/25/1	50467 Davidsen, Poul	26.10.13	
7/25/2	50481 Rein-Jensen, Hans	13.2.07	
7/25/3	50466 Andersen, Vagn Hessel	20.4.20	
7/25/4	50388 Krarup, Jørgen	11.9.17	
7/25/5	50468 Wolf, Carl-August	28.9.99	
7/25/6	50386 Rasmussen, Paul	26.2.23	
7/25/7	50410 Bergmann, Willy	15.8.16	
7/25/8	50490 Nielsen, Hans	13.3.15	
7/25/9	50459 Sørensen, Waldemar	28.3.16	
7/25/10	50416 Giersing, Joachim	29.7.12	
7/25/11	50384 Salling Jørgen Michael	24.4.23	
7/25/12	50469 Agenso, Ivar	11.9.15	
7/25/13	50471 Sesarup, Niels	13.12.16	
7/25/14	50474 Serup, Søren	12.6.04	
7/25/15	50532 Røn, Einard	4.12.86	
7/25/16	50534 Grage, Tonny	1.12.15	
7/25/17	50540 Thygen, Aage	4.12.14	
7/25/18	50545 Nommels, Carl	16.5.15	
7/25/19	50428 Jørgensen, Karl	17.7.10	
7/25/20	50531 Sveegaard, Johannes	29.4.00	
7/26/1	50519 Bredkjær, Troels	22.4.22	
7/26/2	50402 Hougaard, Viggo	5.7.13	
7/26/3	50527 Lerche, Fritz	13.4.09	
7/26/4	50521 Budde, Erik	20.1.22	
7/26/5	50524 Eriksen, Marius	5.5.10	
7/26/6	50498 Saaskin, Robert	2.8.20	
7/26/7	50513 Nielsen, Verner	17.5.03	
7/26/8	50511 Baarsby, Helge	24.12.13	
7/26/9	50510 Mikkelsen, Jens	27.6.08	
7/26/10	50515 Møller, Friedrich	24.12.00	
7/26/11	50499 Magnussen, Jens	10.4.91	
7/26/12	50479 Dengso, Ejvind	18.4.21	
7/26/13	50488 Pedersen, Gunnar	29.3.22	
7/26/14	50420 Sørensen, Rasmussen	1.6.24	
7/26/15	50414 Kier, Erling	11.11.03	
7/26/16	50408 Kjeldsen, Kristen	1.3.01	
7/26/17	50406 Petersen, Henry	2.6.93	
7/30/10	50529 Nielsen, Arnold Friis	22.12.04	
7/30/19	50487 Kjolby-Pedersen, Georg	7.5.15	
7/14/7	50391 Fischer, Heinz Paul	11.2.22	

54.000

C/B/E. fangenr.	efternavn, fornavne	født d.	andre oplysn.
7/27/7	54567 Kjeldsen, Ole	29.11.20	
7/29/11	54675 Lundstrup, Osvald	22.2.87	
7/29/14	54185 Thygesen, Henry	9.1.09	
7/30/6	54563 Jakobsen, Viggo	29.5.18	
7/30/7	54562 Sørensen, Harry	8.5.25	
7/30/12	54308 Nielsen, Harry	27.10.14	
7/30/13	54310 Mikkelsen, Hegard	1.7.15	
7/30/14	54314 Jørgensen, Harry	15.1.08	
7/30/15	54320 Nielsen, Kaj Østed	9.6.10	
7/30/16	54168 Hansen, William	10.2.15	
7/31/2	54194 Andersen, Svend	18.8.24	
7/31/3	54215 Christensen, Carl	25.9.93	
7/31/4	54247 Jørgensen, Hans	21.3.95	
7/31/5	54254 Karlsson, Edmund?	25.10.20	
7/32/2	54576 Eriksen, Eggerth	12.8.21	
7/32/7	54602 Olsen, Poul	24.10.22	
7/32/9	54654 Christensen, Hans Christ.	11.7.11	

60.000

C/B/E. fangenr.	efternavn, fornavne	født d.	andre oplysn.
7/18/4	60843 Jacobsen, Erik	21.1.21	
7/18/5	60854 Christensen, Poul Georg	16.6.09	
7/18/6	60844 Jørgensen, Jørgen Herm.	23.6.88	
7/18/7	60848 Larsen, Svend	24.8.20	
7/18/8	60856 Scharnweber, Emil	23.1.96	
7/18/9	60859 Justesen, Jens	19.5.14	
7/18/10	60838 Pallesen, Viggo Anders	2.7.96	
7/18/12	60842 Rambusen, Hartvig	18.7.94	
7/18/13	60840 Petersen, Victor	9.8.98	
7/18/15	60827 Løkken, Kjeld Olesen	3.9.15	
7/18/16	60824 Larsen, John Otto	13.5.22	
7/18/17	60837 Jensen, Albert	8.12.21	
7/18/18	60831 Jensen, Henning	16.5.21	
7/18/19	60819 Christensen, Paul	—	

C/B/E. fangenr.	efternavn, fornavne	født d.	andre oplysn.
7/18/20	60814 Hagen, Georg	4.10.86	
7/20/5	60914 Andersen, Gjødrik	1.4.08	
7/20/7	60908 Skjødt Folmer Marinus	14.6.22	
7/20/8	60904 Spandheden, Valdemar	2.9.04	
7/20/9	60903 Andersen, Checks, Jørgen	12.4.94	
7/20/10	60897 Nielsen, Carl Otto	24.8.06	
7/20/11	60893 Sørensen, Jens Martin	20.8.95	
7/20/12	60823 Buur-Jensen, C. Vinfred R.	9.9.16	
7/20/13	60920 Sørensen, Knud Aage	25.3.01	
7/20/14	60921 Petersen, Borge Emil	23.1.12	
7/20/15	60924 Jørgensen, Niels Emil	27.1.15	
7/20/18	60927 Laursen, Frank	2.11.20	
7/20/19	60865 Nielsen, Holger Møller	17.8.10	
7/21/2	60866 Køster, Niels Otto	8.5.12	
7/21/6	60868 Christensen, Axel	5.9.96	
7/21/7	60869 Christensen Kirk, Aage	2.10.19	
7/21/8	60872 Andersen, Alfréd Peter	4.4.04	
7/21/9	60891 Sørensen, Axel	4.9.14	
7/21/11	60885 Petersen, Jespersen, Fr.	22.11.24	
7/21/12	60835 Sørensen, Hans	16.6.19	
7/21/13	60879 Jensen, Victor	21.7.07	
7/21/15	60877 Mathiasen, Kristian Hans	23.6.12	
7/21/18	60874 Madsen, Etlar	12.10.15	
7/22/2	60822 Jonstrup, Christian	14.10.98	
7/22/8	60892 Johansen, Carl	29.9.94	
7/22/9	60886 Spieler, Viggo	2.10.08	
7/22/10	60930 Carlsen, Martin	6.10.24	
7/22/19	60928 Bidstrup, Carl Edw.	21.10.11	
7/23/1	60931 Udsen, Jørgen	20.3.22	
7/23/3	60915 Wethje, Johannes	9.6.16	
7/23/17	60878 Pedersen, Aage	9.4.11	
7/23/18	60916 Pedersen, Peder	25.9.15	i Randers.
7/27/16	60782 Böhling, Ludw. Valdemar	26.1.00	
7/29/16	60779 Christiansen, Kurt	12.5.24	
7/29/18	60783 Pedersen, Thorvald	19.3.26	
7/29/19	60778 Larsen, Holger	8.12.15	
7/30/1	60737 Larsen, Leo	9.10.21	
7/30/2	60738 Klausen, Kristian	3.5.13	
7/30/3	60740 Christensen, Charles Emil	24.9.99	
7/30/40	60742 Hessel-Olsen, Axel Peter	10.3.03	
7/30/5	60743 Boiesen, Georg	6.6.14	
7/30/11	60765 Nikolajsen, Sigurd	7.4.25	
7/30/17	60759 Olsen, Hartvig	12.10.19	
7/30/18	60756 Jørgensen, Kn. Rosenberg	1.4.14	
7/30/20	60760 Moser, Valdemar	4.6.08	
7/31/1	60755 Hansen, Henrik	24.2.18	
7/31/18	60784 Christiansen, Victor	11.10.97	
7/32/3	60745 Dausgaard, Marinus	18.3.02	
7/32/4	60747 Lassen, Peter	18.6.94	
7/32/5	60752 Christensen, Hans Allex	9.?.?.	

Rønne

Sig det med Blomster

Chr. Kyhn — Rønne

Skive

BØRGE HANSEN
OST en GROS
SKIVE

Vejle

Aktieselskabet
De danske Bomuldsspinderier
Vejle — Valby

65.000

C/B/E. fangenr.	efternavn, fornavne	født d.	andre oplysn.
7/11/8	65023 Rasmussen, Arvid	26.6.05	
7/27/11	65042 Nielsen, Viggo Svend	22.6.19	
7/11/17	65038 Nielsen, Otto Aage Kaj	3.2.98	

66.000

7/13/8	66994 Pio, Laurits Kristian	10.8.17	
7/16/14	66992 Jepsen, Jens Gustav	21.1.02	
7/27/5	66995 Lauritzen, Axel Joh.	13.4.13	
7/29/15	66997 Kjeldsen, Malinbak	19.12.98	

67.000

5/10/17	67393 Nielsen, Knud	10.9.11	
5/11/16	67391 Petersen, Helge	28.12.05	
7/2/6	67092 Rueløkke, Werner	9.6.20	
7/2/16	67062 Otesen, Oscar	4.9.98	
7/3/5	67956 Bjarkov, Knud	16.7.25	
7/4/16	67003 Christensen, Niels Egon	28.8.12	Adr.: Odense.
7/4/17	67101 Erichsen-Runge, Alfred	21.7.99	
7/5/4	67070 Damgaard, Laurits	22.4.11	
7/5/9	67958 Jensen, Gunnar Preben	25.10.19	
7/5/19	67061 Lund, Axel	21.9.12	
7/6/2	67995 Dige, Jørgen	21.7.22	
7/7/14	67004 Lojt Sørensen, Johannes	—	Adr.: Arhus.
7/7/15	67080 Hulten, Ejnar Chresten	—	
7/7/16	67072 Jensen, Gregor Julius	15.8.92	
7/8/1	67088 Kern-Jespersen, Søren	31.12.20	
7/8/3	67104 Sørensen, Alfred	13.12.12	
7/9/20	67971 Jensen, Harry	15.3.13	
7/10/1	67970 Michaelsen, Aage Hjalmar	12.1.18	
7/10/3	67974 Thune, Carl Christian	31.12.24	
7/10/5	67985 Brahm, Niels	6.5.07	
7/11/5	67982 Clausen, Axel	6.9.22	
7/11/6	67981 Dahlerup, Erik	29.12.19	
7/11/12	67387 Jensen, Johnny	14.12.24	
7/12/10	67987 Hansen, Aage	4.1.21	

C/B/E. fangenr.	efternavn, fornavne	født d.	andre oplysn.
7/12/12	67980 Skaade, Arnold Vald.	20.11.09	
7/12/14	67962 Nielsen, Jørgen Gunnar	30.1.24	
7/12/15	67976 Westermann, Erik	11.2.23	
7/13/7	67993 Petersen, Hans Christian	28.2.05	
7/15/14	67107 Jørgensen, Ingvar	6.10.25	
7/17/8	67105 Sørensen, Jens	26.7.10	
7/18/3	67988 Heinz, Christian Arne	23.4.21	
7/25/20	67959 Holm, Sven	2.6.20	
7/29/4	67989 Hansen, Arne	1.7.20	
7/29/12	67966 Raaschow, Steen	2.10.22	
7/32/6	67967 Schmidt, Svend Aage	27.11.22	

68.000

7/6/1	68009 Ingversen, Hans Martin	14.3.17	
7/9/12	68420 Møller, Olbrich (Ulrich?)	17.9.21	
7/9/18	68406 Jensen, Ernst	3.8.16	
7/9/19	68407 Hansen, Henning	18.6.12	
7/10/2	68418 Hansen, Svend	12.7.18	
7/10/4	68378 Theisen, Johannes	29.4.08	
7/11/16	68380 Frandsen, Einar	10.8.03	
7/12/7	68366 Nielsen, Thorkel	21.2.08	
7/12/20	68372 Johansen, Einar	27.5.22	
7/13/1	68370 Rostrup-Jensen, Peter	15.11.13	
7/13/2	68364 Erkmann, Johan	31.12.01	
7/14/10	68006 Hansen, Christian	18.11.19	
7/14/11	68373 Eriksen, Per	17.10.12	
7/16/1	68317 Rasmussen, Carlo	14.10.16	
7/16/20	68396 von der Lieth Erik	23.3.12	
7/17/19	68315 Back-Rasmussen, Jens	26.5.12	
7/21/1	68347 Thomsen, Ivar	3.12.13	
7/22/20	68343 Rye, Jørgen	4.11.18	
7/23/5	68354 Faith-Jørgensen, Hans	19.12.04	
7/27/3	68411 Treschow, Valdemar	23.1.16	
7/27/9	68403 Jensen, Otto	21.3.10	
7/31/20	68339 Mortensen, Poul	24.11.07	

Resolution fra FIAPP

En verden i fred, demokrati og retfærdighed

På FIAPPs rådsmøde i Bruxelles i dagene 26.—30. november vedtoges eenstemmigt af de deltagende 12 rådsmedlemmer (Danmark var som bekendt ikke repræsenteret) flg. resolution:

FIAPPs 2. internationale rådsmøde i Bruxelles 26.—30. november 1948 minder om, at FIAPP blev grundlagt af de tidligere politiske fanger for at bevare den internationale enhed, som skabtes i fængsler og koncentrationslejre under fælles kamp og fælles lidelse, og for at forsvare deres materielle og moralske interesser.

Rådet mener, at forsvaret for disse interesser er uløseligt forbundet med forsvaret for freden, og at det følgelig forbliver FIAPPs og FIAPPs medlemmers første pligt at deltage aktivt i et arbejde for freden. Dette er en så meget mere bydende pligt, som der for øjeblikket i nogle lande udfoldes krigeriske kampagner med stigende voldsomhed.

I troskab mod mindet om deres millioner af døde kammerater, hvis højeste ønske var, at verden aldrig igen skal opleve fascismens og krigens barbari, tager de tidligere politiske fanger og de forsvundnes familier afstand fra krigspropagandisternerne, som vil få folk til at tro, at en ny krig er uundgåelig.

FIAPPs råd er sikker på at være i overensstemmelse med alle overlevende fra Hitlers fængsler og koncentrationslejre, når det erklærer sig overbevist om, at fred er mulig og forståelse kan opnås mellem folk under forskellige økonomiske og sociale systemer.

Det tror, at muligheden for en sådan forståelse, som ønskes af alle verdens folk og i særdeleshed dem, som har gennemgået alle krigens lidelser, beror på en omhyggelig overholdelse af de principer for internationalt samarbejde, som blev fastlagt af de allierede stormagter ved sejren over Hitlerismen og fascismen, og som danner grundlaget for de Forenede Nationers Charta.

De tidligere politiske fanger hilste med glæde de allieredes enstemmige aftaler dengang, især aftalerne om Tyskland, som fastsatte demilitarisering, denazificering og demokratisering igennem demontering af rustningsfabrikerne, international kontrol med Ruhr, afstraffelse af krigsforbryderne, de ansvarlige nazister og alle, der har øvet tortur, ydelse af krigsskadeserstatninger og støtte til de demokratiske kræfter i Tyskland.

FIAPPs råd konstaterer, at demilitariseringens ophør i en del af Tyskland og overgivelsen af Ruhrindustrien i de tyske rustningsmagtaters hænder er en krænkelse af disse aftaler og, ved at tillade genopbygningen af Tysklands militærmagt fra før krigen, bidrager til en genoplivelse af nationalsocialismen under forskellige former, opmuntrer revanchetendenserne og skaber en trusel mod freden.

Alarmeret ved meddelelser fra medlemsorganisationerne om, at fascistiske sammenslutninger af tidligere kollaboratører frit genoprettes i en række lande, opfordrer FIAPPs råd alle tidligere politiske fanger og den offentlige mening til

at reagere energisk imod disse forsøg, som truer de demokratiske friheder, de tidligere frihedskæmperes personlige sikkerhed og deres organisationers virksomhed.

Rådet bekræfter sin vilje til så energisk som muligt at forsvare de tidligere politiske fangers materielle og moralske interesser og bemyndiger sit forretningsudvalg til at opstille et internationalt socialt program for de tidligere politiske fanger på grundlag af de gunstige resultater, som allerede er opnået i visse lande. Dette program skal være en hjælp for de nationale organisationer, som endnu ikke har fået opfyldt deres legitime krav, specielt vedrørende pension til de efterladte familier, torterstating og invalidepension.

FIAPPs råd bekræfter de tidligere politiske fangers ønske om at blive repræsenteret ved FNs økonomiske og sociale råd.

Overfor den forværelse i de tidligere politiske fangers stilling, som er indtrådt i nogle lande, appellerer FIAPPs råd til de nationale organisationer om at styrke den internationale solidaritet ved at deltage i hjælpeaktionerne for fascismens ofre — navnlig de græske og spanske politiske fanger — hvis lidelser ikke kan lade noget offer for lignende regimer ligegyldig.

Rådet pålægger forretningsudvalget at fremme arbejdet i kommissionen for sociale anliggender og eftersøgning, for at der kan organiseres hjælp til tidligere politiske fangers børn, navnlig ved ophold hos organisationerne i andre lande, gensidig moralsk og materiel hjælp mellem de nationale organisationer indbyrdes og koordination af udvekslingen af oplysninger om forsvundne tidligere politiske fanger.

For at lette løsningen af de materielle og moralske opgaver og under hensyn til, at disse er fælles for de forskellige modstandsorganisationer, gentager rådet forretningsudvalgets opfordring til de nationale organisationer om at samarbejde med sådanne andre organisationer i deres respektive lande.

FIAPPs råd appellerer til alle tidligere politiske fanger, til alle deltagere i frihedskampen mod fascismen og alle ofre for undertrykkelse om at slutte sig stadig tættere sammen uanset deres politiske, filosofiske eller religiøse opfattelse. De må føje deres bidrag til indsatsen af

de stadig voksende kræfter, der samler sig for at forhindre angrebskrige, som er skæbnsvangre for folkene og kun fordelagtige for en forsvindende minoritet. Rådet er overbevist om, at de tidligere poli-

tiske fanger ved at deltage aktivt i denne kamp, som er fælles for alle freds- og frihedelskende mennesker, effektivt vil bidrage til at sikre verden en fremtid i fred, demokrati og social retfærdighed.

Paul Holt:

Frihedskampens Mænd paa Anklagebænken

Olaf Forchhammer og Carl Gad: Fakta og Myter omkring Retsopgøret.
198 S. (Reitzels Forlag).

I Besættelsestiden oplevede vi en skarp Modsætning mellem „Politikere“ paa den ene Side og den aktive Modstandskamp paa den anden. Ved Retsopgøret efter Krigen blev det Modstandskampens Mænd, som prægede Lovgivningen paa dette Omraade; men det var Politikerne, som tog Ansvaret for denne Lovgivnings Gennemførelse. Derved opstod der et Spændingsforhold mellem Politikernes Gerninger før og efter Besættelsestidens Ophør. Fra forskellig Side har man fremhævet den moralsk uheldige Stilling, som de derved kom til at indtage. Det er saaledes sket ved Skrifter af Hal Koch, Erik Scavenius, Knutzen o. fl., og nu foreligger en Bog af de to ovennævnte Forfattere ud fra samme Synspunkt.

Ogsaa fra modsat Side har man fremhævet Politikernes uheldige Holdning, jeg har f. Eks. selv gjort det i Folkeinget.

Forfatterne indfører ikke nye Synspunkter i Diskussionen, de ligger meget nær op ad Scavenius, men har ikke hans overlegne Klarhed i Argumentationen. De siger, at deres Maal er at bidrage til en Forstaaelse mellem Parterne; men for at det kan ske, maa man først gøre sig klart, at der bestaar en Modsætning og ikke lade, som om denne ikke eksisterer. Man maa ogsaa indrømme dem, at de virkelig paaviser, at der er en dyb Kløft. Det er saa deres Haab, at deres Fremstling skulde føre til en Erkendelse af, at der er fejlet, og paa Grundlag af denne Erkendelse skulde Parterne kunne mødes i en fælles Betræbelse for at gøre gjort Uret god igen, hvilket efter deres Mening skulde resultere i, at hele Udrensningen b'ev aflæst og at de, der efter deres Mening har lidt Uret, fik en Oprensning.

De to Forfattere gaar ubetinget ind for Rigtigheden i den officielle Politik i Besættelsestiden. De mener, at man i det væsentlige naaede, hvad der var Hensigten med denne,

nemlig at vort Land ikke blev ødelagt og at Folket blev sparet for baade moralske, økonomiske og kulturelle Ødelæggelser i større Stil, og at denne Politik vilde have naaet endnu større Resultater, hvis den aktive Modstandsbevægelse ikke havde ødelagt dette Spil i den sidste Ende.

Politikernes store Fejl ligger i, at de i Besættelsestiden gennemførte en Politik, som nødvendiggjorde Væremageri, et Udryk, som de naturligvis finder forkasteligt, Frikorps Danmark, Særlove osv., medens de bag efter ved og Udrensningslove, der gjorde saadanne Ting strafbare. De fremlæver endvidere, at Modstandsbevægelsen ved at indlade sig i Forhandlinger med Politikerne og ved at danne en Fællesregering med disse efter Krigen samtidig fraskrev sig

I Dagene omkring den 29. August 1943 stillede Tyskerne Tanks op paa Raadhuspladsen. Men det lod Københavnerne sig ikke imponere af. En Dag kom et Cykelbud kørende forbi den Tank, der stod ved den nu forsvundne »Stavkirke«, og i Forbifarten raabte han til Koryfæen ovenpaa:

— Hvor majet koster en Lodsedel paa den, du ...?

Retten til at kræve den planlagte Udrensning gennemført.

I een Henseende maa man efter min Mening give Forfatterne Medhold, og det er netop med Hensyn til Forholdet mellem Politikernes Holdning før og efter Besættelsestidens Ophør. Det er umoralsk, at de først gennemførte Lovliggørelsen af Handlinger, som de bagefter gjorde straffbare, men det forekommer mig, at Forfatterne ikke selv har nogen Ret til at fremsætte denne Kritik, da de selv begrunder Besættelsestidens Politikens Nødvendighed med Henvi- ning til Opretholdelsen af Ro og Or- den. Det var jo det samme Argu- ment, der var meget afgørende for Vedtagelsen af Udrensningslovene.

Forfatteren mener, at den Mis- tillid, der raader til vort Retsvæsen nu, skyldes Udrensningslovene. I den Henseende tror jeg, at de tager fejl; Aarsagen hertil gaar længere tilbage; den hænger sammen med Myndighedernes Virksomhed i selve Besættelsestiden, bl. a. fordi vort Retsvæsen med Højesteret i Spid- sen lod sig bruge til Politik og der- ved var med til at forkvakle Folks umiddelbare Retsfølelse. Denne Side af Sagen skænker Forfatterne ingen

Opmærksomhed, og derfor vil deres Forsøg paa at fremkalde en Afspæn- ding af Modsetningerne fra Besæt- telsestiden ikke føre til det af dem ønskede Resultat.

Udrensnings'ovene var retfærdige, og de Herrer Politikere burde derfor have draget Konsekvensen heraf og være forsvundet fra den politiske Skueplads; men det danske Folk har altsaa ment noget andet; dets Flertal har accepteret baade Besættelsestidens Poli ik og Udrensningslovene bagefter. Det forekommer mig der- for, at Forfatterne burde have rettet deres Angreb mod det suveræne dan- ske Folk, snarere end mod Politiker- ne.

Enkelthederne i Bogen, der paa mange Maader er sagligt ufyldstgø- rende og ikke synes at være byg- get paa et tilstrækkeligt Kildestudium, skal jeg lade ligge. Som Helhed gi- ver den Indtryk af, at Forfatterens Grundindstilling er milevidt fra den Aand, som drev Modstandsbevægelsen frem, og det vil derfor næppe væ- re muligt for dem overhovedet at komme paa Talefod med dem, der aktivt deltog i Frihedskampen og tog de personlige Konsekvenser af, hvad dette kostede.

Fangekammerat læser Efterkrigsopgave

For nogen Tid siden fulgte jeg nogle Gæster til Hovedbanegaarden og her havde jeg følgende Oplevelse:

I Afgangshallen stod en Klynge Mennesker og ventede; paa deres Ba- gage og Oppakning kunde man se, at det ikke var Danskere, men en Flok tyske Flygtninge. Denne Flok var en meget lille Procentdel af de tyske Flygtninge, som i Krigens sid- ste Maaneder af Naziregimet blev jaget fra Hus og Hjem; og var havnet i Danmark; nu stod de her paa Kø- benhavns Hovedbanegaard og skulde hjem til Ruiner, Nød og Elendighed. Tid, da jeg var Fange i Tyskland, og

Jeg kom da til at tænke paa den under Transporterne kunde man jo ikke undgaa at se de ødelagte Byer. Jeg forsøgte at faa en Samtale igang med disse Flygtninge for at faa at vide, hvor de skulde hen, og det lyk- kedes.

Af Samtalerne fremgik det, at de skulde til Tyskland og de glædede sig og Elendighed. De havde været bag til at komme hjem, trods Ruiner, Nød Pigtraad i 3½ Aar, men de var klar over, at de var blevet godt behand- lede. Jeg fortalte dem lidt om de ty- ske Konzentrationslejre, hvor jeg sam- men med flere Tusinde andre Danske re havde tilbragt længere Tid, og nogle af Flygtningene var ogsaa af den Mening, at det, vi havde gennem-

gaaet i de tyske Lejre, var langt vær- Lejren her i Danmark. Ens tor dem re end de Aar, de havde tilbragt i alle var det, de fortalte om Lejrche- fen. Han havde gjort alt for at lette Opholdet i Lejren for dem. Der hav- de baade været Teaterforestilling, Bio graf, Foredrag mm. Det vis e sig, at det var Lejrchefen, Flygtningene stod og ventede paa. Da jeg var kommet ned paa Perronen, blev Flygtningene og gik hen til en reserveret Vogn. Sidst i Flokken kom en Mand i en blaa Uniform og under Armen havde han en gammel Morlille, en tysk Flygtning, som han hjalp op i Vog- nen. Denne Mand var en tidligere Tysklandsfange, og da jeg saa ham, genkendte jeg ham straks fra Neuengamme.

Der er vel ingen Tvivl om, at den- bragt paa et rigtigt Sted. Det er jo ne tidligere Tysklandsfange var an- netop disse Mennesker, Flygtningene, der skal komme hjem til Tyskland, med en demokratisk Inds illing, som jo helst skal brede sig blandt den ty- ske Befolkning. Desværre blev De- mokratiet i 12 Aar „forgiftet“ af den nazistiske Propagandamaskine.

I Samtalens Løb blev jeg klar over, at Flygtningene vidste, at deres Lejr- chef var en tidligere Konzentrations- lejr fange, og naar Flygtningene nu er kommet til Tyskland, vil de fortælle

om denne tidligere Fange, der havde gennemgaaet saa meget ondt i tyske Fængsler og Konzentrationslejre, men paa Trods af dette havde behandlet Flygtningene godt.

Mon ikke denne Kammerat har „saaet et Frø“ i disse Flygtninge, som vil bære Frugt i Tiden fremover Vi husker jo, medens vi var Fanger i Tyskland, der var Systemet jo et helt andet: „Det var Forbrydere, der var sat til at passe paa ordentlige Mennesker“.

D. 60921.

Børge Pedersen.

Den lille krig

i Sønderborg

Også i år blev der i Sønderborg i Julen henlagt en krans ved minde- tavlen for de to danske frihedskæmpere, som natten til påskedag 1945 blev skudt ved valsemøllen.

Også denne gang — som det er sket mindst 4—5 gange før — blev kransen fjernet. Det skete natten ef- ter henlæggelsen. En gang er den smukke tavle til de faldnes ære ble- vet knust, en anden gang oversmurt med tjære. Endnu aldrig er det sket, at man fra tysk side har beklaget eller taget afstand fra den slags men- ningsløse handlinger. At der her er tale om en bevidst krænkelse af et for os danske dyrebart minde, kan der slet ikke være tvivl om.

Københavnsafdelingen har eks- traordinær generalforsamling fre- dag den 21. januar.

Landsforeningen holder delege- retmøde søndag den 30. januar.

Hovedbygningen til Møgelkær ved Horsens, der kom til at spille så stor en rolle i evakueringsda- gene for et stort antal norske og danske fanger. I Hovedbygningen var der køkken, revier og kontorer.

Pigtraad

Organ for
KAMMERATERNES HJÆLPEFOND OG
LANDSFORENINGEN AF
BESÆTTELSESTIDENS
POLITISKE FANGER

Redaktør:
Johs. Fosmark, Slagelsegade 9. 2., Øbro 8537.

Forretningsfører:
H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137 Charl., Ord. 5075.

Tryk:
Hak Jørgensen, Sturlasgade 14, Kbhvn. S.

Et bevæget år

Året 1948 blev for besættelsestidens politiske fanger et yderst interessant år.

De mange ejendommelige udrensningssdomme måtte gang på gang sætte sindene i bevægelse, og når man oplevede, at kammerater, der havde kæmpet bravt under besættelsen, nu måtte lide ondt bagefter på grund af deres klare standpunkttagen dengang, måtte det gøre ondt også hos kammeraterne.

Overfor myndighederne måtte der ofte kæmpes en kamp for at skaffe kammeraterne deres naturlige rettigheder.

Medens det i almindelighed er anerkendt, at f. eks. Centalkontoret viste en passende forståelse, kan man ikke sige, at det samme er tilfældet med alle kontorer, der har med erstatningssager at gøre.

Det vil således forekomme os uforklarligt, at ulykkesforsikringen skal bruge f. eks. et halvt år for at kunne beregne erstatning for tuberkulose, der ifølge lægeattest er pådraget under ophold i tyske koncentrationslejre.

For *landsforeningen* kan året 1948 kaldes *brydningernes år*. Det begyndte med en bevæget generalforsamling i Københavns-afdelingen allerede i januar måned. Hovedpunktet var debatten om den såkaldte Warszawa-resolution, der var udsendt af den internationale fangeorganisation og undertegnet af den danske deltagere. En oppositionsgruppe tog afstand fra resolutionen, idet man hævdede, at den var et klart brud på den tværpolitik, der hidtil havde samlet os. Dette synspunkt fik for en del medhold i en skrivelse, som bestyrelsen udsendte efter generalforsamlingen.

Landsmødet i Horsens i april kom til at stå i resolutionernes tegn. Den langvarige debat kom særlig til at samle sig om den situation, der var skabt gennem begivenhederne i Tjekoslovakiet. Der opnåedes ikke enighed om at tage afstand fra disse begivenheder. Man vedtog at samle sig om en række praktiske opgaver.

Den påtænkte mindstensafsløring af monumentet over den ukendte koncentrationslejr fange ved Hellig-

åndskirken kunne desværre af praktiske grunde ikke foretages den 29. august, sådan som det var planlagt. Men opgaven ligger og venter på sin løsning — og *den vil blive løst*.

De nævnte møder skabte interesse om landsforeningen, men klaring bragte de ikke.

En sådan kom ved styrelsesmødet i Fredericia i oktober, hvor man var enige om, at landsforeningens arbejde var tidsbegrænset, og at tiden nu var inde til at tage foreningens ophævelse op til afgørelse på et ekstraordinært landsmøde. Indtil dette kunne finde sted, ville man udelukkende samle sig om det praktiske arbejde.

Dette møde holdes i København i januar, og det siger sig selv, at der på forhånd er stor interesse om den drøftelse, der her vil finde sted. Hvad resultatet vil blive er meget svært at spå om. Medens det umiddelbart efter Fredericia-mødet syntes afklaret, at man ville skride til opløsning, har der siden fra forskelligt hold rejst sig røster for at fortsætte på Horsens-resolutionens grundlag. Dette foreslås bl. a. af foreningen i Horsens.

For det humanitære arbejdes vedkommende må det siges, at situationen har ligget væsentligt roligere. Opgaverne er her mere bundet, ligesom det i landsforeningens love fra starten blev fastslået, at de humanitære opgaver løses af *Kammeraternes Hjælpefond*.

Gennem KH er der siden starten ydet en foreløbig hjælp til kammerater, der var ramt af sygdom. Denne hjælp er blevet meget påskønnet.

Gennem studielegater ydes der en ret betydelig håndsrækning til kammerater fra frihedskampen. Gennem 5 år er det således tanken at uddele 25.000 kr. alene til studieformål. Ordet skal opfattes i den udvidede betydning af ordet, nemlig: Uddannelse.

Pengene er skaffede, dels gennem kontingenter fra de indmeldte, dels gennem startkapitalen, dels gennem salget af mærkatet og desuden fra overskud fra årsfesten i Radiohuset samt ved udgivelsen af »Pigtraad«.

KH regner med en virketid på 20 år ialt, og det synes, at der vil være opgaver nok ud i fremtiden.

Johs. Fosmark.

Da jeg i Efteråret med min Omnibus har kørt nogle Ture til Holland og lagt Vejen om forbi Neuengamme, har jeg fra de tyske Myndigheder opnaaet Tilladelse til at komme ind og bese Lejren med samtlige Turister.

Jeg kører igen 2 Ture i Januar og 2 Ture i Februar, hvor alle tidligere Neuengammefanger med Deres Hustruer og voksne Børn samt evt. Kæresten kan deltage.

Tilmeldelser kan ske til Undertegnede, som ordner alt vedrørende Rejsen samt Pas.

Vognmand L. Lauritzen
Sønderport, Tønder Tlf. 520
Tidl. Neuengammefange Nr. 78148

NORGE *og* NORDMÆND

— Landet med de dybe Fjorde, Dale, Fjelde, Skove og den evige Sne

I Misburg ved Hannover. Det er Nat. Luftalarm. Stubbendienst Fløjte flænger Stilheden. Vi springer ud af Køjerne og famler os i Mærket frem mod Udgangen. Kapoernes Knipler er i Sving. Vi styrter ud og søger ned i Gangene, der er gravet ind under Appelpladsen. Her sidder vi klumpede sammen paa den haarde og kolde Jord. Vort Tøj er vaadt — vi fryser — kan intet se — rundt om os brager og dundrer det. Da lyder en Stemme — en Sang toner frem — flere slutter sig til. Det er Nordmændene, som synger, de synger deres Længsel efter Hjemmet, efter deres skønne Land, ud i den kolde Nat. Man ser det som i et Lyn. Landet med de dybe Fjorde, Dalene, Fjældene, Skovene — den evige Sne — Norge.

Jeg kom dertil i August i Aar for at se det besungne Paradis.

Da vi sejlede ind gennem Oslofjorden stod Solen op og gød sit Guld over Fjord og Fjelde. Landet voksede frem, jo nærmere vi kom Oslo. Klipper og Øer, med pyntelige brune og røde Huse kom til Syne i en Verder af Graner, Fyr og Birke.

I Oslo blev jeg modtaget af den gode Medkæmper fra vor fælles Kamp, Ingard Hillestad, i hvis gæstfri Hjem jeg slog mig ned et Par Dage.

Vi besøgte de historiske Steder fra Frihedskampens Dage, og jeg hørte fra første Haand Beretninger om norske Kvinder og Mænds heroiske Kamp mod Undertrykkerne.

Videre mod Nord. Til Gudbrandsdalens sagnomspunne Fjeldtrakter, hvor Beboerne fortalte, hvorledes de, da Tyskerne rykkede ind i deres Egn, flygtede op i Fjeldene og flere Dage og Nætter maatte skjule sig i Klippehuler, medens Barbarerne hægede og brændte rundt om dem. Det er saa tit hævdet, at Nordmanden er haard og skarp af Karakter, at han er selvfølede og nationalstolt. Jeg for mit vedkommende mærkede intet til det haarde og skarpe. Overalt blev jeg modtaget som en kær Ven og nød en Gæstfrihed uden Lige. Det er, som om den fælles Kamp har knyttet Nordmænd og Danske sammen i et ubrydeligt Broderskab.

! Naar man har set Norge, forstaar man, hvor langt bedre Betingelser Nordmændene havde for en effektiv Kamp i Sammenligning med Danskerne. Landskabets Karakter — de mægtige Skove — de vanskeligt tilgængelige Højder. Ingenmandslandet, som aabenbarer sig for Beskueren, naar han efter lang og besværlig Opstigning endelig kan kaste Blikket mod fjerne Horisonter, hvor Øjet paa sin Vej møder Fjelde og Dale i en Uendelighed. Hele denne betagende og voldsomme storslaaede og vældige Natur, som Nordmanden er hjemme i, er som skabt til Guarillakrig.

Det er ikke første Gang, at Nordmænd har kæmpet mod en indtrængende Fjende. I en Dal ved Vinstra staar en Sten, rejst til Minde om denne Kamp. Den Gang var det Skotterne, der drog over Havet paa Røvertogt. Styrken var ikke stor efter Nutids Maalestok. 1800 Mand drog ind i Norge — men ingen vendte tilbage til Skotland. Oberst Sinclar staar der paa Stenen — det var Navnet paa Anføreren for Invasionsstyrken — og i en Vise forælles der:

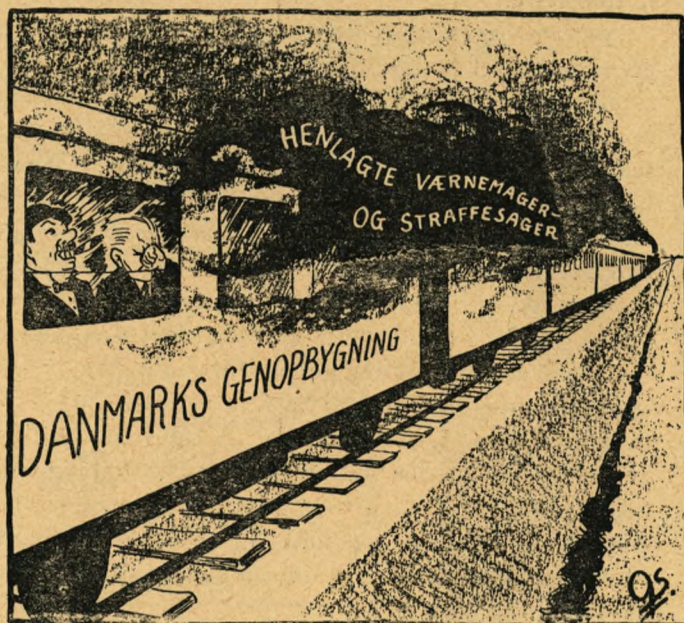
Herr Sinclar drog over salten Hav,
til Norrig hans Kurs monne stande,
blandt Gudbrands Klipper han fandt sin Grav,
der vanked saa blodig en Pande.

Og videre i Visen:
Ej nogen levende Sjæl kom hjem,
som kunde sin Landsmand fortælle,
hvor farligt det er at besøge dem,
som bo blandt Norriges Fjelde.

Og til Slut:
End knejser en Støtte paa samme Sted
som Norges Uvenner mon true;
ve hver en Nordmand som ej bliver hed
saa tit hans Øjne den skue.

Jeg stod ved Stenen og saa ud over dette skønne Land. Solen skinnede varmt, den rene Luft var mættet med Duften af Gran og Birk, og Øret fangede Lyden af Elvens Hymne. Skønhed og Fred. Mine Tanker gik mod Syd — til Misburg — til Elendighedens og Dødens Verden — jeg hørte Nordmændene syng. Jeg ser dem for mig — ukuelige, ranke — ikke til at slaa ud — de vilde hjem. Jeg forstaar dem.

Oluf Bonné.

— Ser du ikke, hvor strygende det gaar?
— Næh, jeg har faaet Skidt i Øjnene.

DRAGE- SÆD

Indtryk fra Processen
mod Lederne af det
tyske Mindretal i
Nordslesvig.

Af Redaktør Herman Hunger,
Aabenraa.

Ernst Schröder.

Af de 17 Anklagede i Mindretalsprocessen havde kun de to ikke været Medlem af det lille politiske Raad. Der var flere af de Anklagede, som nægtede at have været Medlem, men de havde deltaget i Raadmøderne og Jens Møllers Næstkommanderende, Peter Larsen, ansaa dem alle som medansvarlige for Raadets Beslutninger. Og dette gik Anklageskriftet ogsaa ud paa. Men de to havde ogsaa ikke været med og slap derfor for denne Tiltale. Af disse to, Direktør Herm. Roloff ved „Nord-schleswigsche Zeitung“ og Bladets Formand, Redaktør Ernst Schröder, var sidstnævnte saa absolut den mest interessante Person.

For en med Forholdene ukendt Tilhører ved Retsforhandlingerne kunde det se ud, som om Schröder havde været en ret ubetydelig Figur i Grænselandet. Tilsyneladende var han fuldstændig udeltagende i det, der fremkom i Retssalen, det var ligesom han slet ikke var nærværende, ja, han virkede nærmest apatisk. Blev han spurgt, svarede han lavmælt og helst kun med Enstavel-sesord, men var iøvrigt korrekt og altid ligevægtig. Hans Forsvarer betegnede ham som den eneste virkelige dannede Akademiker blandt de Anklagede, „ja, og saa Rudolf Stehr“ føjede han til. Forsvareren tegnede et meget sympatisk Billede af Schröder, „han var fuldstændig desillusioneret“, „han havde lidt Skibbrud ved Nazismen“, „han havde mistet alt“, „en Mand med en Fremtid uden Udsigter“. Forsvareren havde været godt tilfreds med at forsvare ham, han var et virkeligt Menneske, ikke bare en Figur, som de fleste andre.

Efter dette kunde man jo tro, at Ernst Schröder nærmest var en vildført Mand, der kun ved Vold og Magt var kommen med i den nazistiske Heksedans.

Og saa er Kendsgerningerne jo helt anderledes; Ernst Schröder har været en meget betydelig Mand indenfor det tyske Grænsearbejde, ogsaa under Nazismen.

I sin egen lille Forsvarstale, der nærmest var af lyrisk-filosofisk Art, betegnede han Tiden mellem 1920 og 1933 som den bedste Tid, aandeligt set, siden 1864. Det var, sagde han, en Tid med aandelig Frihed; en Tid, som det var en Fornøjelse at arbejde med i, en Tid, hvor begge Nationaliteter kunde forstaa hinanden, det var, efter hans Mening, nærmest et Eventyr. I 1933 vaklede det hele, han holdt Kursen, men Forholdene var for stærke for ham. Det var altsaa Schröders Ord.

Den sidste Sætning maa jo forstaaes saadan, at han først strittede imod, men omsider bukkede under og blev Nazismens lydige Slave, ligesom alle de andre fremtrædende Grænsetyskere.

Og dette passer ogsaa godt nok. Han gjorde hvad han kunde for at skade Danmark og Danskheden i Sydslesvig, baade gennem sit Korrespondancebureau og ved

direkte Indberetninger til det tyske Udenrigsministerium.

Ernst Schröder, der er dansk Statsborger, var Formand for „N. Z.“ og havde som saadan Magt til at bremse Bladets daglige Skrivelser om Krav paa en Grænseflytning nord paa. Men det gjorde han ikke, tværtimod forsøgte han igennem sit Korrespondancebureau ved enhver Lejlighed at skubbe Danmark Modiver i Skoene, der skulde være vendt imod Tyskland. Og alle hans Denunciationer af Danmark og af Danskheden i Sydslesvig, gjorde han paa et Tidspunkt, hvor Nazismens Magt voksede Dag for Dag. Sammen med Gauleiter Lohse og Overborgmester Kracht i Flensborg søgte han stadig efter Angrebepunkter mod alt, hvad der var dansk i Sydslesvig. Han var den drivende Kraft ved Forbudet imod „Der Schleswiger“. Han mistænkeliggjorde danske Mennesker i Sydslesvig som Marxister og Kommuniste. Han skrev i sit Blad, at det var Medlemmer af de danske Foreninger i Sydslesvig, der hjalp tyske Flygtninge over Grænsen til Danmark.

Som den intime Medarbejder ved det tyske Udenrigsministerium og som den drivende Kraft i Forfølgelserne imod Danskheden i Sydslesvig sammen med Lohse og Kracht, har han ogsaa en stor Andel i den Naalestikspolitik, der førtes imod særlig de mindrebemidlede Medlemmer af den slesvigske Forening i Flensborg og andre Steder i Sydslesvig. Selv om Berlin offentligt tog Afstand fra disse Chikanerier, og Lohse og Kracht til Dels gjorde det samme, maa man antage, at de dog saa paa det med Velvilje, naar disse udføres af underordnede Partifunktionærer og Embedsmænd. Mange kunde ikke staa for dette Pres og meldte sig ud af deres Forening og flyttede Børnene fra dansk til tysk Skole. Der er i Sydslesvig i disse Aar op imod Krigen udspillet mange Tragedier i de smaa danske Hjem dernede, Tragedier, som Ernst Schröder absolut ikke var uden Andel i.

Et Kapitel for sig er Ernst Schröders Kampagne imod Flensborg Avis og Redaktør Ernst Christiansen. Her kunde han ihvertfald ikke løbe fra det. Hans Breve med Angivelserne imod Bladet forelaa i Retten. Han forsvarede sig med, at det kun havde været til Gavn for Flensborg Avis. Der var vist ingen i Retten, der troede paa det, bevise det kunde han heller ikke, og hans Forsvarer kom iøvrigt slet ikke ind paa denne Side af Sagen.

Det er muligt, at Ernst Schröder oprindeligt ikke har været Nazist, og at han kun modvillig gik med, men da han først var kommen ind i Cirklen, gjorde han ogsaa sin Gerning til Punkt og Prikke. Den nazistiske Mentalitet satte ogsaa sit Stempel paa denne gamle slebne Grænsepolitiker. Han glemte sit danske Statsborgerforhold, og da han først var indenfor den storgermanske Labyrinth, glemte han al Ridderlighed overfor hans danske Hjemstavnsvæller.

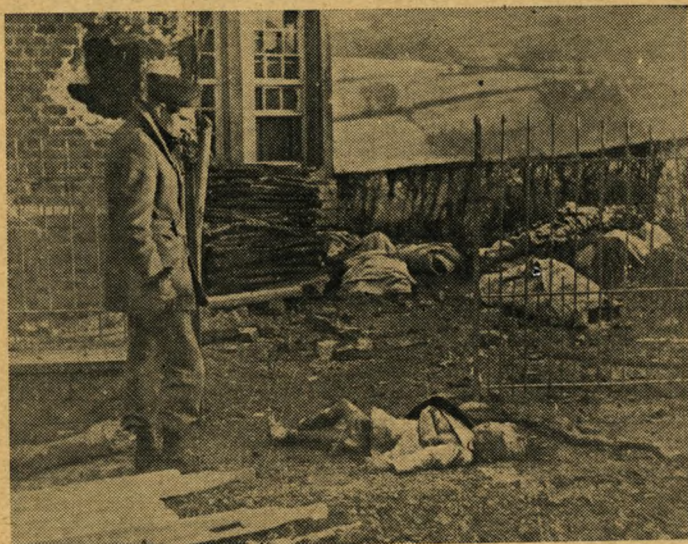
Ernst Schröder har meget paa Samvittigheden. Netop fordi han var en indflydelsesrig Mand kunde han have hævet det tyske Grænsearbejde op i et højere Plan og derved gjort en velsignelsesrig Gerning her ved Grænsen. Netop han og han alene kunde have gjort det paa Grund af hans Stilling som Tilidsmand for det tyske Udenrigsministerium i Berlin.

Han gjorde det ikke.

Selv om han den 9. April maaske blev bange for de Aander, han selv havde været med til at fremmane, og som Modvægt forsøgte at hjælpe danske Mennesker, der var falden i Tyskernes Klør, hans Fortid lader sig ikke udviske.

Ernst Schröder saaede sin Dragesæd, mest i det skjulte Og Sæden bar en forbandet Frugt.

Tyskerne efterlod sig et varigt minde i Belgien

Da tyskerne tog Stavelot i Belgien, var det forbundet med en del besvær. I deres vrede skød de civilbefolkningen, kvinder og børn.

En terroriseret civilbefolkning i Stavelot er mejet ned af herrefolket, og ligene smides i dyng.

Martyrerne fra Stavelot anbringes i store fællesgrave, hvor de er tavse vidner om Belgteres kærlighed til deres land og om tysk grusomhed

Malmédy i Belgien 16. December 1944.

I deres vrede dræbte tyskerne her hundreder af den belgiske civilbefolkning. Ofrene ligger i gaderne indtil der bliver foretaget identificering.

Et Øjensvidne:

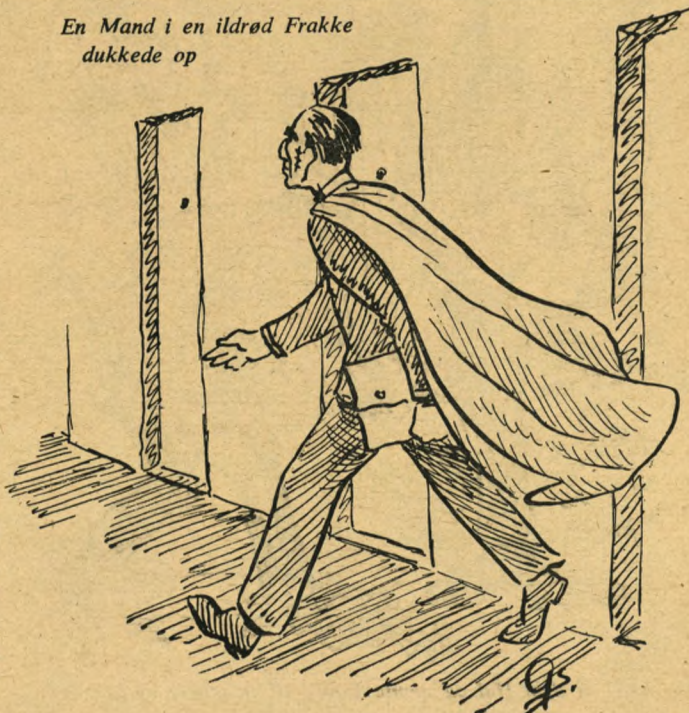
„Oprørsgeneralerne“ endte Tilværelsen i Plötzensee

Af Bibliotekar Hans Rütting

To opløbne Fyre, ligeledes i en bayersk make-up, fulgte ham. Det djævelske var, at Fangerne kunde iagttage Forberedelserne; endelig naaedes denne uhyggelige Operas Toppunkt. Fangernes Blod stivnede i Aarerne, selv Gestapofolkene tav et Øjeblik: en Mand i en ildrød Kappe dukkede op og gik med hurtige Trin til en af de mange Celler for at meddele Manden, at „Føeren ikke havde gjort Brug af sin Ret til at benaade ham, saa Dommen skulde fuldbyrdes Kl. 12.39“.

Den næste fik den samme Remse, Klokkeslettet var dog tre Minutter senere — han nævnte disse Tider med en ligegyldig snærende Stemme, som det var Togenes Afgangstider i en Køreplan; denne Statsadvokat, Storinkvisitoren, Haandlanger, Skarpre:teren og hans Hjælpere, Vagtbetjentene og selv Gestapofolkene er Symboler for ethvert System, der tager Ansvaret fra det en-

En Mand i en ildrød Frakke dukkede op

kelte Menneske og tvinger det som en uskyldig Automat til at gøre sin Pligt, uden Eftertanke, uden Handlefrihed.

Med præjsisk Præcision faldt Guillotinen Økse hvert tredje Minut — ti Gange hver Fredag, senere, da der ogsaa henrettedes Kvinder i Plötzensee, femten Gange og endelig ved „ekstraordinære Lejligheder“ hele Ugen igennem.

Der var Frihedskæmpere fra alle Nationer, især Polakker, Tjekkere, Tyskere, Franskmand og Hollændere; der var harmløse Borgere, der havde gengivet London Radios Meddelelser; bortslæbte fremmede Slavearbejdere, der, forsultne som de var, i Mørklægningens Ly havde stjaalet et Brød fra et ødelagt Bageri; unge atten nittenaarige Kvinder, der fristet af Krigens Kaos, efter et Bombeangreb havde tilegnet sig Stof eller Smykker fra en Forretning, hvis Vinduer var gaet itu; en sekstenaarig Hitlerungdomsdræng indleveredes, Franz Jurka fra Leipzig. „Hvad har du lavet?“ spurgte jeg ham. „Gestapo nappede mig ved den sovjetiske Grænse, jeg vilde over og tale i Radioen til Verdens Ungdom om, at der ogsaa findes unge Tyskere, der vil arbejde for Fred og Forstaaelse“. Da han fyldte 17 Aar, blev han ført ud til det lille grimme Skur ude i Fængslets Gaard, hvor et romersk IV Tal stod med næsten udviskede sorte Træk over Porten. Indeni var Guillotinen.

I Biblioteket førte vi nøje Bog over alle dødsdømte og henrettede. Vagtbetjentene kaldte dem for „Todeskandidaten“ og Henrettelsesdagen for „Schlachtefest“, for de fleste Betjente en attraaværdig Dag: de fik tyve Cigaretter hver og Skarpretteren 40 RM. pr. Hoved. En stor Del af den polske og tjekiske Intelligens døde i Plötzensee; vor Fortegnelse blev en tyk Bog med ca. 4000 Navne. En Dag fik vi to Medhjælpere i Biblioteket

Vi gravede et dybt Hul og gemte Bogen til en senere og bedre Tid

Lov at hjælpe Præsten med Havearbejde; vi smuglede Bogen ud, idet vi foregav, at det var Pastor Buckholz' Bibel. Hvor skønt var der ikke udenfor under de blomstrende Frugttræer! En fredelig hengemt Plet foran den høje røde Mur; Ribs, Stikkelsbær, Bønner og Ærter groede frodigt i den digre Jord. Der gravede vi et dybt Hul og skjulte Bogen til en senere og bedre Tid.

Da den 70-aarige, hvidhaarede Biskop Metzger fra Breslau blev henrettet, rystede selv den sentimentale Sadtist Parwelski paa Hovedet; han var polskfødt, Katolik og Nazist; Julenatten gik han i Fængslets Gaard, sang Salmer og rørte sig selv til Taarer, naar han saa talte til os om Christbarnets Fødsel. Men kom der dødsdømte Gejstlige, saa spyttede og slog han de værgeløse og lænkede Mænd i Ansigtet, idet han skreg: „Jeg skammer mig over, at I ogsaa er Katolikker“.

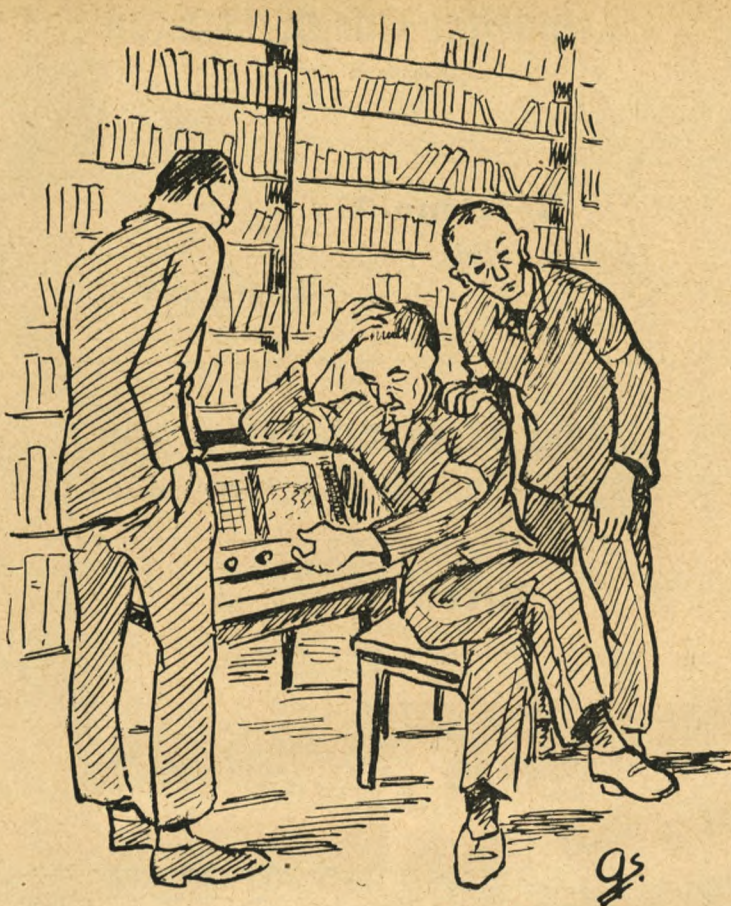
Kun Metzger formaaede for en Stund at drive Djævelen ud af ham; Pawelski gik nogle Dage efter Biskoppens Henrettelse i dybe Tanker. Uden Tvivl gik de Troende med den største Standhaftighed igennem Dødens Port, ligemeget om de klyngede sig til Religionens Forjættelse eller til Haabet om deres Idés endelige Sejr.

„En Kommunist er en Død paa Orlov“, reciterede Tyskeren Uhrig fra Lenin — en Dag, før han førtes hen til Skuret IV. En fransk Pater skriver i et sidste Brev: „Jeg er nemlig lykkelig over, at min Dommer i mig kun vilde ramme den katolske Præst“.

En Nat blev Guillotinen ramt af en Bombe og de dødsdømtes Fængsel gik op i Fosforluer; de fleste blev reddet og glædede sig over en uventet Udsættelse af Eksekutionen. Et Døgn senere oplevede vi et frygteligt Skuespil: Fakler tændtes og de reddede førtes parvis — i Hold paa 8 Mand — hen imod en Mur; ikklædt stribede Bukser og en sort Jakke kastet hen over de nøgne Skuldre. Jeg stirrede igennem mit Vindue og da jeg endelig sank ned paa Sengen, stoppede jeg Fingrene i Ørene for ikke at høre Træskoene klappe hen over Gaardens Brosten. 186 Mænd blev hængt i Løbet af denne ene Nat, iblandt dem Theodor Hospers, Ungkatoliken fra Gestapos Kælder.

Efter Attentatet den 20. Juli 1944 begyndte „Sonderaktionerne“. Fængslets hvide Gulv blev skuret, Kalfaktorerne fik travit. Der sporedes en stigende Nervøsitet iblandt Betjentene, der hviskede om en nær forestaaende stor Begivenhed. En Morgen blev Biblioteket lukket og Medhjælperne indelaaet i en større Celle. Dr. Auer, en Diplomat fra Ribbentrops Kabinet, der ventede Dødsdom for Landsforræderi, havde opsnuset, at man ventede de første Oprørsgeneraler, der skulde hænges i Skuret IV. Som en Løbeild spredtes Efterretningen til Cellerne. Fra vort Vindue kunde vi se hen over Gaarden, hvis vi rakte et lille Spejl ud i en bestemt Vinkel, saa blev Henrettelsesstedet synligt derinde. Da Jernportene aabnedes, rugede der aandeløs Stilhed over hele Fængslet; hundrede Øjne stirrede bag Gitteret ned til Gaarden, hvor den tyske Modstandsbevægelse; sidste Akt udspliledes. En Fotograf sprang frem og rettede sit Apparat mod 8 Mænd i Tugthusfangernes sorte Paaklædning, der, hver ledsaget og støttet af to Betjente, gik, lidt snublende i de uvante Træsko, hen over Gaardens tykke Brosten. Nacipressen havde Brug for et ynkeligt og afskrækkende Billede af „Forræderne“, Tysklands bedste Mænd, der, omend sent, havde voget Livet, for at afværge den totale Undergang.

Den første var Feltmarskal v. Witzleben, saa fulgte i Gaasegang Berlins Kommandant v. Haase, General Stieff, den unge Greve York v. Wartenburg, han kastede et forundret Blik hen over de hundrede smaa Vinduer og opdagede saa de stirrende Øjne bagved Jern-

Mere og mere længselsfuldt lyttede vi fra nu af til BBC og Moskva

tremmerne; han smilte til os, og dette Smil, der faa Minutter senere skulde kvæles i Bøddelens Løkke, gjorde os skamfulde i vor Nysgerrighed, selvom den var Sympatiens og Medfølelsens tavse Demonstration. Dr. Auer gemte sit Spejl med en kejtet Gestus af Forlegenhed og Undskyldning. „Bort fra Vinduerne”, raabte Betjentene; som ækle Spyfluer myldrede Gestapofolkene nu igennem Portene. De dødsdømte fordelés paa Cellerne og skriver deres sidste Brev. Navne raabes op ligesom ved de sædvanlige Henrettelser; ordnet efter Numre, tager de Opstilling foran Cellerne og føres langsomt — med Hænderne lænket paa Ryggen — til det usle Skur, hvis Dør staar paa vid Gab. „Vater Rahn”, en gammel skægget Betjent gør Tegn, naar Tiden er inde; alle gaar stoute og oprejste, uden mindste Andydning af Frygt eller bare Usikkerhed; foran Skuret er Trængsel af Gestapomænd og Regeringens Repræsentanter — indeni flammer Kameramandens Lys. Det blev forbeholdt Hitler som den første at filme en Henrettelse; hvert femte Minut kommer en, i Løbet af 40 Minutter er det hele forbi, Bødlerne gaar hjem og Kalkfaktorerne slæber de store Madkedler fra Køkkenet. — Livet falder atter tilbage til sin normale Gang. Men Samtalerne varer den Aften lidt længere; det er nu som om der slukkes et sidste Haab om en Revolte indefra i Tyskland.

Mere og mere længselsfuldt lyttede vi fra nu af til Meddelelserne fra BBC og Moskva. Russerne nærmede sig Rigsgrænsen. Amerikanerne gjorde Paraflyvninger over Berlin ved højlys Dag, og om Natten kom de

engelske „Moskitoer” med Luftminerne. En Gang smed Overlærer Nissen en Bunke Breve hen til mig og sagde: „Jeg gider ikke mere censurere Skandinavernes Post, siden jeg hverken forstaar norsk eller svensk. Vil De prøve?” Fra nu af læste jeg vore danske Fangers Breve, baade dem, der gik ud og dem, der kom nordfra — der var ikke mange danske i Plötzensee. Jeg saa dem aldrig, men vi skrev til hinanden ved Hjælp af Sedler, der lagdes ind i de laante Bøger — og de fik at vide, at Censuren var blevet slækket.

Da Russerne nærmede sig Oderfloden, overfyldtes Tugthusene med Fanger, der blev evakueret østfra; der gik Rygter om, at vi alle skulde flyttes til et Sted i Bayern. For sidste Gang holdt vi Jul i Plötzensee; Kirken var forlængst brændt, men Pastor Buckholz og den evangeliske antinazistiske Præst Dr. Poelchau holdt Gudstjeneste i Hus 4, for saa at give de dødsdømte, der ikke maatte forlade deres Celler, Lejlighed til i det mindste at høre Sangene og Prædikenen igennem de lukkede Døre. Det halvmørke Rum med den høje Kuppel og de lange gotiske Vinduer i Sideskibene var bygget som en korsformet Basilika; langs hele Væggen var der Døre til Cellerne i tre Etager oven paa hinanden med Jerngallerier, hvor Betjentene ellers patruljéredé frém og tilbage. I Dag var der Tavshed; intet Menneske kunde ses uden den enlige Præst, der stod oppe paa den stejle Trappe og talte til en usynlig Menighed. Hans Ord rungede igennem det tomme Rum, da han var færdig, hørte man Lænkerne rasle bagved Jerndørene.

Flere Hold Fanger blev udskibet i nogle gamle Dødssejlere ad Floder og Kanaler mod et ukendt Maal i Bayern, andre blev hentet af Gestapo og kom aldrig tilbage. Der taltes aabenlyst om Mytteri og Flugt; nogle Betjente begyndte at fraternisere, andre blev mere og mere hysteriske. Overlærer Nissen syntes, at det var for farligt at afvente Russernes Ankomst til Plötzensee; han frygtede et Massemyrderi fra SSernes Side. En Del af Fangerne, iblandt dem „Bibliotekspersonalet” undtagen Auer og mig, blev løsladt paa den Betingelse, at de meldte sig til Værnemagten.

Endelig — vi hørte allerede Russernes Kanoner østfra og saa Ildskæret fra deres Skyts paa Himlen — hentede Overlærer Nissen mig til Bureauet og hviskede mig i Øret: „Jeg har fortiet overfor Fængslets „Amtmann” at De er statsløs og dømt for Højforræderi”. Jeg saa forundret paa ham. Han missede med Øjnene. „Jeg har ydermere bragt i Erfaring, at Værnemagten ikke henter Dem fra Porten. De skal selv gaa hen til Kontoret. Gør det nu og gør det hurtigt”.

Pastor Buckholz bragte mig til Porten. Der var gaaet næsten tre Aar. Udenfor stod Træerne, i deres nøgne Grene pib Foraarstormen, Himlen var høj og blank. Nogle gik forbi og sludrede; en Kvinde lo. Ingen saa paa mig. „Hvordan kan man le”, tænkte jeg, „naar man ser den høje røde Mur og de Tusinde Vinduer med Gitre foran?” Men et Øjeblik efter lo jeg selv, jeg var fri. Jeg kunde atter gøre, hvad jeg vilde. Nej, selvfølgelig, jeg gik ikke til Værnemagtens Kontor. Jeg flygtede og gemte mig ude paa Landet hos en antinazistisk Ven, der var Lærer. Her blev jeg indtil Russerne kom. Men det er en anden Historie.

København

Mejeriet Vangedevej 27

v/ Jørg. Pedersen
Tlf. Gentofte 176
Mælk - Brød - Æg

A. D. Christensen

Rysensteensgade 6 - København V.
Export af Isenkram, Værktøj & Køkkenudstyr

Soigneringsanstalten FIX

Jagtvej 87, København N.
Telefon Central 11415
Robert C. Friberg & Søn

Zone-Redningskorpset

Platanvej 19 V.

Laur. B. Larsen

Tobak en gros
Østerbrogade 56 C. Ø.

K. Hagens

Fjederfabrik
Kong Georgs Vej 22 F.

VIGGO THORBEK

Parfume en gros
Kattesundet 14 K.

B. S. Rasmussen

Værktøjsmaskiner
Gothersgade 12 K.

Kvindeligt Arbejderforbund

Alhambravej 13 V.

Berlème-Nix

Smergelfabrik

Engvej 135, S.

Thors Metalsliberi

Thorsgade 38, N. Tlf. Taga 1404

Birch's Kunsthandel

Bredgade 37. 3 Sal Elevator
Køber - Sælger - Bytter
dansk Nutidskunst

„Frea“

STOF *Hylde*

KØBMAGERGADE 14

Reserveret